

Eldsjälsvandrare

FRILUFTFRÄMJANDET i Kalmar ordnar varje år mängder av vandringar, bland annat på Öland med orkidéer i fokus. Varje tisdag och torsdag ger sig ett gäng ut till olika destinationer, allra oftast ledda av eldsjälen Bengt Jonsson. Bara under 2017 ledde Bengt 79 stycken olika vandringar.

Vill du också vandra med Bengt? Du hittar mer information på www.friluftsframjandet.se/kalmar.

KUNGLIG blomsterprakt

Natur, kultur och blomster, och då särskilt orkidéer, är fokus när Mälarearnas lokalavdelning bjuder in till weekendvandring i rojalistiska spår.

Följ med Friluftsfrämjandet i jakten på de fridlysta kronjuvelerna på Ölands alvar.

TEXT OCH FOTO: Gunnika Isaksson-Luttelman

Det är slutet på maj och Kristi Himmelsfärdshelg. Äntligen har värmen kommit till Öland. Solen gassar från en alldeles blå himmel. Termometern visar närmare trettio än tjugograderna när vi spatserar genom Borgholm i riktning mot naturreservatet Borga hage. Det småpratas, smått oroligt, om att våren har varit kall. Kanske finns det risk att vi inte får se några orkidéer här i år.

Egon Edwinston, som är helgens ledare, lugnar oss och nämner att någon brukar de ju alltid hitta. Med sig har Egon sin fru Pia och deras labrador Freja. De bor på Ekerö utanför Stockholm, men Egon har rötter på Öland.

Det är tredje gången Friluftsfrämjandet Mälareörarna anordnar den här resan. Tidigare har kosan styrts till norra och södra Öland. I år blev det mellersta delarna som föräddades ett besök. Den äkta öläningen Anita Bertilsson har guidat alla år. Hon berättar om Borgholm och förklarar att villorna vi passerar är just vita för att sjöfararna skulle hitta hem.

Birgitta Wollin från Nacka nickar intresserat. Birgitta har följt med på resan för att hon gillar kombinationen av natur och kultur.

– Och så gillar jag blomstervandringar, säger Birgitta.

Upptäckter i Borga hage

Öläningarna är stolta över att kungafamiljen ofta väljer att semestra på Öland. Bland annat har alla de äldsta kungabarnen hedrats genom att fått ge namn åt promenadstråk som leder till Borgholms slottsruin. Vi väljer Alexanders promenad och vandringen går genom ädellövskog som bildar ett grönskimrande takvalv över våra huvuden. Ingen har bråttom och titt som tätt försvinner någon in i ett snår för att närstudera blommor och blader.

Helene Almqvist är här med sin man Mats Ellström, som är grenledare för kajak i Mälarearnas lokalavdelning.

– Det är skönt att slippa ledaransvaret ibland och bara hänga med och njuta, avslöjar Mats och erkänner att han är dålig

»Blommor är kul att måla för naturen är så komplicerad, blir mer utmaning då.«

på orkidéer men intresserad av natur.

Lövslogen övergår i öppnare hagar och ångar. På vägen mot Borgholms slottsruin stannar Sofia Lindström från Solna till. Hon gör en snabb skiss av en orange blomma i sitt anteckningsblock, hon vill minnas hur den ser ut för att kunna artbestämma senare.

– Blommor är kul att måla för naturen är så komplicerad, blir mer utmaning då, säger Sofia som bestämde sig för att följa med på resan i sista minuten och är här bland annat för att samla inspiration till måleriet.

– Äntligen, utbrister Anni Sietnieks och dyker ner på knä för att fota något närgånget.

– Sankt Pers nycklar, konstaterar hennes vännina Sirkku Larsson snabbt.

Den stolta orkidéen ser ut att sträcka lite extra på sig i stjärnglansen från tio paparazzifotografer som samlats runt

den rara växten. Labradoren Freja ser oförstående ut till spektaklet.

Natur, kultur och historia

Borgholms slottsruin ger välkomnande svalka för både fyr- och tvåbenta i värmen. Guiden Anita trollbinder oss med sina spännande berättelser om kungligheter, kändiskonsert och en olyckligt kär piga som dränkt sig i slottskällan och hittats på ön Blå Jungfrun.

– Står du i Tornrummet ser du Blå jungfrun i nordväst, viskar Anita teatraliskt.

Under picknicklunchen, som intas på bänkarna utanför, är alla åter samlade efter en stunds egna strövtåg i ruinen.

Egon passar på att berätta om Mälareörarnas lokalavdelning där han är ordförande. 1300 medlemmar och drygt hundra ideella ledare gör att de kan driva skidskola i Ekebyhovsbacken samt skridsko- →

Fakta om orkidéer

ORKIDÉER KLASSAS SOM enhjärtbladiga blomväxter och hör till familjen Orchidaceae, som är en av världens artrikaste. I världen finns mellan 20 000 - 30 000 olika arter, siffran pendlar beroende på hur släktskapet definieras. Sveriges 44 arter är alla fridlysta. Adam och Eva, Sankt Pers nycklar, Guckusko, Brudsporre, Krutbrännare och Göknycklar är alla arter som går att finna på Öland.

bana och kanotcentral vid Tranholmen. De arrangerar cykelturer, paddelfärder och vandringar. Allt från kvällsturer till längre resor utomlands.

Förmiddag övergår i eftermiddag och det är dags att fortsätta till Sollidens slott, kungafamiliens sommarbostad som är omgiven av prunkande parker. Vi blir lika glada som barn på julafton när allsköns blomfynd påträffas längs vandringen. Några blommor studeras ingående innan arten kan fastslås. Solvända, mormors glasögon, fältsippa, tok, getväppling, mandelblom och käringtand urskiljs i samtalen. Fler Sankt Pers Nycklar, som är vanlig på Ölands ängar, visar sig också i olika kulörer.

Knappt har vi hunnit innanför grindarna till slottsparken förrän Annelie Sjögren sjunker ner på knä för att zooma in tulpanplanteringsens sprakande färger i kamerans lins.

- Vilket hav av tulpaner, suckar Annelie nöjt, jag har rådjur hemma så jag har inte en enda tulpan.

Koltrastens kvitter följer oss när vi flanerar genom den italienska och holländska trädgården. I engelska parken promenerar vi förbi cypresser, blodbok och tulpanträd. Blåregn ramar in den vita slottsvillan och under fikapausen på anrika Kaffetorpet avslöjar Egon att hans farmor arbetade här förr.

Köttätande orkidéer

Längtan efter att få se fler orkidéer idag har förflyttat oss till Halltorps hage, ett

naturreservat på Ölands västkust dryga milen söder om Borgholm.

- Nu ska vi hitta guckusko, utropar Anita hurtfriskt och sätter fart genom ekhagen.

De uråldriga ekarna blandas med lind, lönn och avenbokens silvergrå stammar. Gruppen dras ut till ett långt led på den smala stigen. Lövslogen skänker skön skugga och i hasseldungarna spanar vi lite extra efter guckuskons säregna blomma.

"YEEEEES" hörs det snart från förtruppen och det dröjer inte länge förrän vi alla har knäböjt intill blomman som kanske är den märkligaste i Sveriges

Vandra i sommar

SÖKER DU nya roliga vandringsupplevelser? Du hittar massor av guidade vandringar på www.friluftsförbundet.se, sök äventyr under rubriken Vandring. Här är några tips:

- **Vandringsresa med kulturinslag till danska Årö**
14-18 augusti. Arrangör: Friluftsförbundet Landskrona
Vi reser med tåg och bor tillsammans och vandrar i vackra miljöer.
- **Silverleden med museibesök**
17 juni. Arrangör: Friluftsförbundet Karlstad
Vi utgår från LM Ericssons minnesgård i Värmbol och besöker där museet, vandrar sedan den vackra Silverleden via Värmskogs silvergruva och LM Ericssons första skola.
- **Vandring i Nacka tillgänglig för rullstol**
26 maj. Arrangör: Friluftsförbundet Lidingö
Vandringen går i Erstavik, en vacker natur- och kulturmiljö av riksintresse. Vi går på grusvägar och bredare stigar som gör det möjligt för rullstol.
- **Blomstervandring på Tänga Hed**
17 juni. Arrangör: Friluftsförbundet Vänersborg
Vi vandrar, spanar efter blommorna som går att finna på denna speciella växtplats och räknar samman alla arter vi lyckas finna.

flora. Guckuskons gula tunga gör den olik de andra svenska orkidéerna.

- Är den köttätande, undrar Birgitta.
- Stoppa in fingret och kolla, säger Sofia och fnissar.

Guckuskons hängande läpp lockar faktiskt djur in i blommans svalg och är en fälla för pollinerande insekter. Här hålls insekten kvar och växten befruktas på så sätt. Bara de riktigt små insekterna lyckas tränga sig ut genom nödutgångarna vid läppens fästpunkt. De större blir fångar i orkidéns mun där de dör.

Annelie bugar nära intill guckuskon för att fota och ger sedan plats för de andra att föreviga det köttätande mästerverket.

- Om alla känner sig tillfreds med dagens skattjakt så tycker jag vi beger vi oss mot middagen nu, avslutar Anita och leder gruppen tillbaka genom naturreservatet.

Imorgon väntar Ölands mest kända bronsåldersröse, Blå rör, och förhoppningsvis fler orkidéfynd på vägen dit. ✨

»Är den köttätande, undrar Birgitta. - Stoppa in fingret och kolla ... «

HELPENSION 3 DYGN FRÅN
4185:-

Upptäck Grövelsjöfjällens enda fyrstjärniga hotell när fjällvärlden är som allra vackrast. Här njuter du av god mat, bekvämt boende och att vandra i storslagen natur. Tillsammans med Experience Grövelsjön erbjuder vi fantastiska upplevelser i milsvid, orörd vildmark. Läs mer om våra paket, vandringar och sommaräventyr på storsatra.se.

STORSÄTRA FJÄLLHOTELL
Grövelsjöfjällen. Tel 0253-23 150. storsatra.se

SEAT@SUMMIT

COMPACT
COLLAPSIBLE
COOKING SYSTEM

XSERIES